

SXEDIO.51H

10.3.1919: Ο ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ ΖΗΤΕΙ ΣΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ ΤΗΝ ΠΑΡΑΧΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ. ΣΤΗΝ ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΠΡΕΣΒΕΙΑ ΔΗΛΩΣΕ ΟΤΙ ΜΕΤΑ ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΤΗΣ ΕΙΡΗΝΗΣ ΘΑ ΠΗΓΑΙΝΕ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ ΓΙΑ ΝΑ ΕΓΓΕΙΡΕΙ ΤΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ ΣΤΟ ΒΡΕΤΤΑΝΟ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟ

Ενώ η πρεσβεία των Ελλήνων Κυπρίων, υπό τον Αρχιεπίσκοπο Κύριλλο Γ βρισκόταν στο Λονδίνο και πραγματοποιούσε επαφές για προώθηση του ενωτικού αγώνα των Κυπρίων, έφθασε από το Παρίσι, όπου συμμετείχε στο Συνέδριο της Ειρήνης, στο Λονδίνο, ο πρωθυπουργός της Ελλάδας Ελευθέριος Βενιζέλος και οι Κύπριοι βουλευτές έσπευσαν στο σταθμό Βικτώρια για να τον υποδεχθούν μαζί με τους επισήμους της Ελληνικής πρεσβείας και τους Έλληνες στις παροικίας.

Ο Βενιζέλος συναντήθηκε αργότερα με τα μέλη της Πρεσβείας των Κυπρίων και ανέφερε σ' αυτά που αγωνιούσαν να ακούσουν το τι είχε κάμει για το Κυπριακό, ότι ενώ το είχε εγείρει στο Συνέδριο της Ειρήνης στο Παρίσι, δεν μπορούσε να κάμει τίποτε πέραν αυτού, γιατί δεν εγειρόταν από τη συνθήκη του Βερολίνου.

Το μόνο όμως που είχε κάμει, όπως είπε ο Βενιζέλος, ήταν να αναφέρει και την Κύπρο ανάμεσα στις εθνικές επιδιώξεις του σε υπόμνημα στο Συνέδριο το Δεκέμβρη του **1918 (18/30.12)**.

Στο υπόμνημά του αυτό ο Βενιζέλος, απόσπασμα του οποίου παραθέτει ο Σπύρος Μαρκεζίνης στην Πολιτική Ιστορία της Νεωτέρας Ελλάδας ζητούσε τη Βόρειο Ηπειρο, τη Θράκη, τη Δυτική Μικρά ασία, τη Δωδεκάνησο και την Κύπρο με πληθυσμό **235.000** κατοίκων.

Ο Βενιζέλος είπε ακόμα στην κυπριακή Πρεσβεία ότι οι Έλληνες έχουν να κάμουν μόνο με την Αγγλία, παρόλον, όπως είπε, οι στρατιωτικές αρχές αντιδρούσαν σε παραχώρηση της Κύπρου.

Όμως ο Βενιζέλος δεν απογοήτευσε τους

Κυπρίους. Τους είπε ότι μόλις τέλειωνε το Συνέδριο της Ειρήνης στο Παρίσι, θα επέστρεφε στο Λονδίνο και θα συζητούσε το θέμα της Κύπρου με το Λόυδ Τζιορτζ, πρωθυπουργό της Βρετανίας.

"Εχω πολλά να πω σ' αυτούς, ένα δε από τα σπουδαιότερα επιχειρήματά είναι ότι η Κύπρος δεν χρησιμοποιήθηκε από την Αγγλία στρατιωτικά κατά τον τελευταίο πόλεμο", είπε, χαρακτηριστικά στους Κυπρίους ο Βενιζέλος.

Ο Έλληνας πρωθυπουργός είχε ευχάριστα νέα για τα άλλα θέματα που συζητούνταν στο Συνέδριο της Ειρήνης.

Το ζήτημα της Θράκης, είπε, λύεται εύκολα υπέρ της Ελλάδας, ενώ για το Μικρασιατικό και το αίτημα για παραχώρηση στην Ελλάδα και της περιοχής της Σμύρνης συναντούσε κάποιες δυσκολίες.

Λεπομέρειες της δραματικής αυτής συνάντησης έδινε μέλος της Πρεσβείας σε τηλεγράφημά του από το Λονδίνο στις 10 Μαρτίου:

ΛΟΝΔΙΝΟΝ 10 Μαρτίου, 1919

"Σήμερα, την 6.15 μ.μ. ο κ. Βενιζέλος εδέχθη εις ακρόασιν την Κυπριακήν Πρεσβείαν εις το σαλόνι του ιδιαίτερου διαμερίσματος του ξενοδοχείου **Ritz**, ένθα διαμένει. Κατά την ακρόασιν ταύτην παρευρίσκετο και ο πρεσβευτής κ. Κακλαμάνος, καθώς και ο ιδιαίτερος γραμματεύς του Πρωθυπουργού κ. Μακραντωνάκης.

Ο πρωθυπουργός αντήλλαξε χειραψίαν μεθ' όλων των μελών της Κυπριακής Πρεσβείας και μας είπε περίπου τα ακόλουθα:

"Εφερα, ως γνωρίζετε, το Κυπριακόν αίτημα εις το Συνέδριον της Ειρήνης. Το ζήτημά σας δεν εγείρεται εκ της Βερολινίου Συνθήκης και συνεπώς δεν υπάγεται εις το Συνέδριον. Τούτο ελύθη υπό της Αγγλίας διαρκούντος του πολέμου και με αυτή μόνον έχομεν να κάμωμεν. Δέον να γνωρίζωμεν ότι η Αγγλία υποστηρίζει τα εν γένει Ελληνικά δίκαια. Συναντά τις όμως δυσκολίας εκεί που δεν τας επερίμενε.

Το ζήτημα της Θράκης εφάινετο το μάλλον

δύσκολον. Και εν τούτοις τούτο λύεται ευκόλως υπέρ ημών, καθ' ον χρόνον το Μικρασιατικόν ζήτημα παρουσιάζει δυσχερείας με δύο Μεγάλας Δυνάμεις εναντίον μας.

Όταν την τελευταίαν φοράν σας είδα εν Παρισίοις και εξέφρασα τας περί του Κυπριακού ζητήματος πεποιθήσεις μου είχον δεδομένα και υποσχέσεις. Αλλ' έκτοτε σοβαραί ενστάσεις ηγέρθησαν υπό των στρατιωτικών και ναυτικών αρχών διά λιμένας και αεροδρόμια.

Οι στρατιωτικοί άνθρωποι είναι δυσκολώτατοι. Ουχ ήττον δεν έχασα τας ελπίδας μου δια το ζήτημα σας. Σας διαβεβαιώ ότι μετά την λήξιν του συνεδρίου της Ειρήνης- και ελπίζω να τελειώση τούτο εντός μηνός- θα έλθω εγώ ο ίδιος εις Λονδίνον και θα ζητήσω από τον Λόυδ Τζιορτζ να με φέρη εις επαφήν με τους ενισταμένους στρατιωτικούς κύκλους διά να συζητήσω απ' ευθείας μετ' αυτών το ζήτημα.

Εχω πολλά να είπω εις αυτούς, εν δε των σπουδαιοτέρων επιχειρημάτων είναι ότι η Κύπρος δεν εχρησιμοποιήθη υπό της Αγγλίας στρατιωτικώς κατά τον τελευταίον πόλεμον. Εν τω μεταξύ σεις δέον να παραμείνητε εν Λονδίνω εργαζόμενοι με τον αυτόν σώφρονα και φιλικόν τρόπον".

Εις σχετικήν ερώτησιν της Πρεβείας εάν η επί των ελληνικών ζητημάτων σχηματισθείσα επιτροπεία του συνεδρίου εξήτασε και το ιδικόν μας ζήτημα, ο κ. Βενιζέλος απήντησε: "Όχι, δεν το εξήτασε και δεν θα επιληφθή του ζητήματος".

Η όλη ακρόασις διήρκεσε περί τα **35** λεπτά".

(Μεταγλώττιση)

ΛΟΝΔΙΝΟ 10 Μαρτίου, 1919

"Σήμερα, στις **6.15** μ.μ. ο κ. Βενιζέλος δέχθηκε σε ακρόαση την Κυπριακή Πρεσβεία στο σαλόνι του ιδιαίτερου διαμερίσματος του ξενοδοχείου **Ritz**, όπου διαμένει. Κατά την ακρόαση αυτή παρευρίσκετο και ο πρεσβευτής κ. Κακλαμάνος, καθώς και ο ιδιαίτερος

γραμματέας του Πρωθυπουργού κ. Μακραντωνάκης.

Ο πρωθυπουργός αντάλλαξε χειραψία με όλα τα μέλη της Κυπριακής Πρεσβείας και μας είπε περίπου τα ακόλουθα:

"Εφερα, όπως γνωρίζετε, το Κυπριακό αίτημα στο Συνέδριο της Ειρήνης. Το ζήτημά σας δεν εγείρεται από τη Βερολίνιο Συνθήκη και συνεπώς δεν υπάγεται στο Συνέδριο. Τούτο λύθηκε από την Αγγλία στη διάρκεια του πολέμου και με αυτή μόνον έχουμε να κάνουμε. Πέπει να γνωρίζουμε ότι η Αγγλία υποστηρίζει όλα τα Ελληνικά δίκαια. Συναντά κάποιος όμως δυσκολίας εκεί που δεν τις περίμενε.

Το ζήτημα της Θράκης φαινόαν μάλλον δύσκολο. Και εν τούτοις τούτο λύεται εύκολα υπέρ μας, καθ' ον χρόνο το Μικρασιατικό ζήτημα παρουσιάζει δυσχέρειες με δύο Μεγάλες Δυνάμεις εναντίον μας.

Όταν την τελευταία φορά σας είδα στο Παρίσι και εξέφρασα τις πεποιθήσεις μου για το Κυπριακό ζήτημα πεποιθήσεις μου είχα δεδομένα και υποσχέσεις. Αλλά έκτοτε σοβαρές ενστάσεις ηγέρθησαν από τις στρατιωτικές και ναυτικές αρχές για λιμένες και αεροδρόμια.

Οι στρατιωτικοί άνθρωποι είναι δυσκολότατοι. Δεν έχασα καθόλου τις ελπίδες μου για το ζήτημα σας. Σας διαβεβαιώ ότι μετά τη λήξη του συνεδρίου της Ειρήνης- και ελπίζω να τελειώσει αυτό σε ένα μήνα- θα έλθω εγώ ο ίδιος στο Λονδίνο και θα ζητήσω από τον Λόυδ Τζιορτζ να με φέρει σε επαφή με τους ενιστάμενους στρατιωτικούς κύκλους για να συζητήσω απ' ευθείας με αυτούς το ζήτημα.

Εχω πολλά να πω σε αυτούς, ένα δε από τα σπουδαιότερα επιχειρήματα είναι ότι η Κύπρος δεν χρησιμοποιήθηκε από την Αγγλία στρατιωτικώς κατά τον τελευταίο πόλεμο. Στο μεταξύ εσείς πρέπει να παραμείνετε στο Λονδίνο εργαζόμενοι με τον ίδιο σώφρονα και φιλικό τρόπο".

Σε σχετική ερώτηση της Πρεσβείας εάν η Επιτροπή του Συνεδρίου που σχηματίστηκε για τα ελληνικά ζητήματα εξέτασε και το δικό μας ζήτημα, ο κ. Βενιζέλος απάντησε: "Όχι, δεν το εξήτασε και δεν θα

επιληφθει του ζητήματος".

Η όλη ακρόαση κράτησε περί τα **35 λεπτά**".

Η Πρεσβεία είχε και άλλες επαφές και όπως πληροφορήθηκε από πρόσωπο που γνώριζε καλά, όπως μετέδωσε στην Κύπρο, τα δυο αγγλικά υπουργεία που αντιτίθεντο στην παραχώρηση της Κύπρου στην Ελλάδα άρχισαν να αλλάζουν γνώμη.

Μετέδιδε η Πρεσβεία από το Λονδίνο στις **12 Μαρτίου 1919**:

"ΛΟΝΔΙΝΟΝ 12 Μαρτίου

Ευχαρίστως γνωρίζω υμίν ότι το ζήτημά μας εισήλθεν εις καλήν οδόν. Πληροφορούμεθα εγκύρως ότι δύο εκ των υπουργείων της Αγγλίας, τα οποία αντιτίθεντο εις την παραχώρησιν της Κύπρου εις την Ελλάδα μετέβαλον γνώμην και εις ερώτησιν της αγγλικής Κυβερνήσεως περί της αξίας της Νήσου εγκατέλειψαν τους ισχυρισμούς των και απεφάνθησαν ότι δεν προσκρούει εις τα συμφέροντα της Μεγάλης Βρετανίας η παραχώρησις της Νήσου εις την Ελλάδα. Πρόσωπον δε εμπιστευτικήν κατέχων θέσιν διαβεβαίωσεν ότι το κυπριακόν ζήτημα θα λυθή σύμφωνα με τους πόθους των Ελλήνων κατοίκων της νήσου ουχί μετά το Συνέδριον της ειρήνης, αλλά μετά την υπογραφήν της προκαταρκτικής ειρήνης".